Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
YVES'A BOTA
przedstawiona w dniu 9 listopada 2016 r.[1]

Sprawa C-536/15

Tele2 (Netherlands) BV,
Ziggo BV,
Vodafone Libertel BV
przeciwko
Autoriteit Consument en Markt (ACM)

[wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez College van Beroep voor het bedrijfsleven (sąd apelacyjny ds. postępowania administracyjnego w sprawach gospodarczych, Niderlandy)]

Odesłanie prejudycjalne — Sieci i usługi łączności elektronicznej — Dyrektywa 2002/22/WE — Artykuł 25 ust. 2 — Usługi biura numerów i spisu abonentów — Dyrektywa 2002/58/WE — Artykuł 12 — Udostępnienie danych osobowych abonentów w celu umieszczenia ich w spisie abonentów telefonicznych lub wykorzystania ich do świadczenia usług biura numerów — Forma i zasady wyrażania zgody przez abonenta — Rozróżnienie w zależności od państwa członkowskiego, w którym świadczone są usługi spisu abonentów lub biura numerów — Zasada niedyskryminacji

I – **Wprowadzenie**

1. W niniejszym wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym College van Beroep voor het bedrijfsleven (sąd apelacyjny ds. postępowania administracyjnego w sprawach gospodarczych, Niderlandy) zwraca się po raz kolejny do Trybunału o uściślenie warunków realizacji obowiązku, który spoczywa na przedsiębiorstwach przydzielających numery telefoniczne abonentom, dotyczącego udostępnienia danych osobowych tych abonentów podmiotom świadczącym usługi biura numerów lub spisu abonentów.

2. W szczególności sąd odsyłający zwraca się do Trybunału o wyjaśnienie, czy zasada niedyskryminacji wyrażona w art. 25 ust. 2 dyrektywy 2002/22/WE[2] sprzeciwia się temu, aby wspomniane przedsiębiorstwa dokonywały, przy zwracaniu się do abonentów o zgodę na umieszczenie ich danych w spisach abonentów lub wykorzystywanie tych danych do świadczenia usług biura numerów, rozróżnienia w zależności od tego, w jakim państwie członkowskim świadczone są usługi spisu abonentów lub biura numerów.

1 — Język oryginału: francuski.

2 — Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie usługi powszechnej i związanych z sieciami i usługami łączności elektronicznej praw użytkowników (zwana dalej „dyrektywą o usłudze powszechnej") (Dz.U. 2002, L 108, s. 51), zmieniona dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/136/WE z dnia 25 listopada 2009 r. (Dz.U. 2009, L 337, s. 11).

3. Niniejszy wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wniosku o udostępnienie danych złożonego przez belgijskie przedsiębiorstwo European Directory Assistance (zwane dalej „EDA"), które oferuje dostępne z terytorium Belgii usługi spisu abonentów i biura numerów, do Tele2 (Netherlands) BV (zwanego dalej Tele2), Ziggo BV i Vodafone Libertel BV (zwanego dalej „Vodafone") – trzech przedsiębiorstw przydzielających numery telefoniczne w Niderlandach. Ponieważ wspomniani przedsiębiorcy odmówili EDA udostępnienia danych dotyczących swoich abonentów, EDA zwróciła się do Autoriteit Consument en Markt [organu do spraw konsumentów i rynków (ACM)] jako krajowego organu regulacyjnego, z wnioskiem o rozstrzygnięcie sporu.

4. ACM, po uprzednim skonsultowaniu się z Organem Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej (BEREC), zobowiązał zwłaszcza Tele2, Ziggo i Vodafone do udostępnienia EDA podstawowych danych dotyczących ich abonentów (imię i nazwisko, adres, kod pocztowy, miejsce zamieszkania, numer telefonu) na uczciwych, obiektywnych, zorientowanych na koszty i niedyskryminacyjnych warunkach, o ile EDA zobowiąże się do wykorzystania powyższych danych w celu wprowadzenia na rynek standardowej usługi biura numerów.

5. ACM postanowił również, w przeciwieństwie do opinii wydanej przez niderlandzki organ do spraw ochrony danych osobowych, że zasada niedyskryminacji nie pozwala na dokonanie rozróżnienia w zależności od tego, czy wniosek o udostępnienie danych został złożony przez dostawcę niderlandzkiego, czy też przez podmiot mający siedzibę w innym państwie członkowskim, w związku z czym organ ten odrzucił stanowisko, zgodnie z którym konieczne było uzyskanie szczególnej zgody abonentów niderlandzkich w przypadku umieszczania danych w zagranicznych standardowych spisach abonentów.

6. Tele2, Ziggo i Vodafone odwołały się od decyzji ACM do College van Beroep voor het bedrijfsleven (sądu apelacyjnego ds. postępowania administracyjnego w sprawach gospodarczych).

7. Sąd ten ma w szczególności wątpliwości, czy art. 25 ust. 2 dyrektywy o usłudze powszechnej, a zwłaszcza wyrażona w tym przepisie zasada niedyskryminacji, pozwala na rozróżnienie, w przypadku zwracania się o zgodę na udostępnienie danych, na wnioski przedstawione przez dostawców niderlandzkich oraz wnioski przedstawione przez dostawców mających siedzibę w innych państwach członkowskich Unii.

8. College van Beroep voor het bedrijfsleven (sąd apelacyjny ds. postępowania administracyjnego w sprawach gospodarczych) postanowił zwrócić się zatem do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy art. 25 ust. 2 dyrektywy [o usłudze powszechnej] należy interpretować w ten sposób, że przez »wnioski« trzeba rozumieć także wniosek przedsiębiorstwa z siedzibą w innym państwie członkowskim, które wnosi o udzielenie informacji w celu świadczenia publicznie dostępnych usług biura numerów i spisów abonentów oferowanych w tym państwie członkowskim lub w innych państwach członkowskich?

2) W przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze: czy dostawca, który przydziela numery telefoniczne i który na podstawie krajowych przepisów prawnych jest zobowiązany poprosić abonentów telefonicznych o zgodę na umieszczenie ich danych w standardowych spisach abonentów i wykorzystywanie tych danych w standardowych usługach biura numerów, może w świetle zasady niedyskryminacji przy zwracaniu się z prośbą o zgodę wprowadzić rozróżnienie w zależności od tego, w jakim państwie członkowskim przedsiębiorstwo zwracające się o udzielenie informacji w rozumieniu art. 25 ust. 2 dyrektywy o usłudze powszechnej, oferuje spis abonentów i usługę biura numerów?".

9. W niniejszej opinii ograniczę swoją analizę do pytania drugiego, jedynie ono zawiera bowiem problem prawny wymagający głębszej analizy. Natomiast elementy odpowiedzi na pytanie pierwsze można odnaleźć w treści art. 5 i art. 25 ust. 2 dyrektywy o usłudze powszechnej.

10. W ramach analizy przedstawię zatem powody, dla których uważam, że art. 25 ust. 2 dyrektywy o usłudze powszechnej, jak również art. 12 dyrektywy 2002/58/WE[3], który należy koniecznie przywołać, sprzeciwiają się co do zasady temu, aby przedsiębiorstwo, któremu przedstawiono wniosek o udostępnienie danych osobowych jego abonentów, przy zwracaniu się do abonentów o zgodę dokonywało rozróżnienia w zależności od tego, w jakim państwie członkowskim są świadczone usługi spisu abonentów lub biura numerów.

II – **Ramy prawne**

A – *Prawo Unii*

1. Dyrektywa o usłudze powszechnej

11. Motyw 11 dyrektywy o usłudze powszechnej stanowi, co następuje:

„(11) Informacja o numerach telefonicznych i biuro numerów stanowią istotne narzędzie dostępu do publicznie dostępnych usług telefonicznych i są częścią obowiązku świadczenia usługi powszechnej. Użytkownicy i konsumenci chcą pełnych spisów numerów telefonicznych oraz biur numerów obejmujących wszystkich spisanych abonentów telefonicznych i ich numerów […]. Dyrektywa 97/66/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 1997 r. dotycząca przetwarzania danych osobowych oraz ochrony prywatności w sektorze telekomunikacyjnym […] zapewnia abonentom prawo do prywatności w odniesieniu do umieszczania ich danych osobowych w publicznie dostępnych spisach abonentów”.

12. Artykuł 25 dyrektywy o usłudze powszechnej, zatytułowany „Usługi biura numerów i spisu abonentów”, stanowi, co następuje:

„[…]

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby wszystkie przedsiębiorstwa, które przypisują numery telefoniczne abonentom, spełniały wszystkie, w granicach rozsądku, wymagania udostępnienia [wnioski o udostępnienie] dla celów świadczenia publicznie dostępnych usług biura numerów i spisów abonentów ważnych informacji, w uzgodnionym formacie i na uczciwych, obiektywnych, zorientowanych na koszty i niedyskryminacyjnych warunkach.

[…]

4. Państwa członkowskie nie utrzymują żadnych ograniczeń regulacyjnych, które uniemożliwiałyby użytkownikom końcowym w jednym państwie członkowskim bezpośredni dostęp do biura numerów w innym państwie członkowskim w drodze wywołania głosowego lub wiadomości SMS oraz podejmują środki zapewniające taki dostęp zgodnie z art. 28.

3 — Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 2002 r. dotycząca przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej (dyrektywa o prywatności i łączności elektronicznej) (Dz.U. 2002, L 201, s. 37), zmieniona dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/136 z dnia 25 listopada 2009 r. (Dz.U. 2009, L 337, s. 11).

5. Ustępy 1–4 stosuje się z zastrzeżeniem wymogów zawartych w przepisach wspólnotowych dotyczących ochrony danych osobowych i prywatności oraz, w szczególności, art. 12 [dyrektywy o prywatności i łączności elektronicznej]".

2. Dyrektywa o prywatności i łączności elektronicznej

13. Motywy 38 i 39 dyrektywy o prywatności i łączności elektronicznej stanowią, co następuje:

„(38) Spisy abonentów usług łączności elektronicznej są szeroko dystrybuowane i dostępne publicznie. Prawo do prywatności osób fizycznych i uzasadniony interes osób prawnych wymaga, aby abonenci mieli możliwość ustalenia, czy ich dane osobowe są publikowane w spisach abonentów, a jeśli tak, to które z nich. Dostawcy publicznych spisów abonentów powinni informować abonentów o umieszczeniu ich w tych spisach, o celach spisu i każdym możliwym wykorzystaniu wersji elektronicznej publicznych spisów abonentów, szczególnie przy pomocy dostępnej w oprogramowaniu funkcji wyszukiwania takiej jak wyszukiwanie zwrotne pozwalające użytkownikom spisu ustalenie nazwiska (nazwy) i adresu abonenta wyłącznie na podstawie numeru telefonu.

(39) Obowiązek informowania abonentów o celu(-ach) spisu abonentów, w których mają być umieszczone ich dane osobowe, powinien być nałożony na stronę zbierającą dane w celu takiego umieszczenia w spisie. W przypadku gdy dane będą mogły być przekazywane jednej lub więcej [spośród] osób trzecich, abonent powinien zostać poinformowany o takiej możliwości oraz o odbiorcy lub kategoriach możliwych odbiorców. Każde przekazanie danych powinno mieć miejsce tylko pod warunkiem, że dane nie zostaną wykorzystane do celów innych niż cele, dla których zostały zebrane. Jeżeli strona zbierająca dane od abonenta lub strona trzecia, której dane zostały przekazane, zamierza wykorzystać dane w innym celu, ponowna zgoda abonenta musi być uzyskana przez stronę zbierającą dane lub przez stronę trzecią, której dane zostały przekazane".

14. Artykuł 12 tej dyrektywy, zatytułowany „Spisy abonentów", przewiduje między innymi, co następuje:

„1. Państwa członkowskie zapewniają, że abonenci są informowani w sposób wolny od opłat oraz przed umieszczeniem ich danych w spisach abonentów, o celu(-ach) spisów abonentów wydawanych w formie druku lub elektronicznej, publicznie dostępnych lub uzyskiwanych w telefonicznej informacji o numerach, w których ich dane osobowe mogą się znajdować, oraz o wszelkich dalszych możliwościach wykorzystania na podstawie funkcji wyszukiwania znajdującej się w wersji elektronicznej spisu.

2. Państwa członkowskie zapewniają, że abonenci posiadają możliwość ustalenia czy ich dane osobowe znajdują się w publicznym spisie abonentów, a jeżeli tak, to które, w zakresie, w jakim te dane są niezbędne do celu spisu abonentów określonego przez dostawcę spisu abonentów i sprawdzania, poprawiania lub wycofywania tych danych. Zastrzeżenie numeru, sprawdzanie, poprawianie lub wycofywanie danych osobowych ze spisu abonentów jest wolne od opłat.

3. Państwa członkowskie mogą wymagać, aby dla jakiegokolwiek celu publicznego spisu abonentów innego niż przeszukiwanie danych do kontaktu osób, na podstawie podania ich nazwiska oraz, w miarę potrzeb, minimalnej ilości innych danych identyfikacyjnych, wymagana była dodatkowa zgoda abonentów.

[…]".

B – *Ustawodawstwo niderlandzkie*

15. Zgodnie z art. 1.1 lit. e) Besluit universele dienstverlening en eindgebruikersbelangen (rozporządzenia w sprawie usług powszechnych i interesów użytkowników końcowych) w brzmieniu mającym zastosowanie do okoliczności faktycznych sporu rozpatrywanego w postępowaniu głównym [4]:

„Standardowa usługa biura numerów oznacza publicznie dostępną usługę biura numerów, która pozwala na wyszukiwanie numerów telefonicznych wyłącznie na podstawie połączenia danych dotyczących nazwiska (nazwy) z danymi dotyczącymi adresu i numeru domu, kodu pocztowego lub miejsca zamieszkania abonenta telefonicznego".

16. Artykuł 3.1 Bude, transponujący art. 25 ust. 2 dyrektywy o „usłudze powszechnej", stanowi, co następuje:

„Dostawca, który przydziela numery telefoniczne, jest obowiązany uwzględnić wszystkie, w granicach rozsądku, wnioski o udostępnienie, dla celów świadczenia publicznie dostępnych usług spisu abonentów i publicznie dostępnych usług biura numerów, ważnych informacji w uzgodnionym formacie i na uczciwych, obiektywnych, zorientowanych na koszty i niedyskryminacyjnych warunkach".

17. Zgodnie z art. 3.2 Bude:

„1. Dostawca publicznie dostępnych usług telefonicznych, który przed zawarciem umowy z użytkownikiem lub w momencie jej zawarcia zwraca się do niego o podanie nazwiska, adresu (numeru domu oraz kodu pocztowego i jego miejsca zamieszkania), musi także zwrócić się o zgodę na umieszczenie tego rodzaju danych osobowych i przydzielonych przez tego dostawcę numerów telefonicznych w każdym standardowym spisie abonentów oraz we wszystkich rejestrach abonentów wykorzystywanych do celów standardowej usługi biura numerów. Zgoda, o której mowa w poprzednim zdaniu, wymagana jest odrębnie dla każdego rodzaju danych osobowych.

2. Wyrażona zgoda stanowi ważną informację w rozumieniu art. 3.1.

3. Dostawca publicznie dostępnych usług telefonicznych, który zwraca się również o zgodę na umieszczenie w spisie abonentów innym niż standardowy spis abonentów lub w rejestrze abonentów wykorzystywanym nie tylko do celów świadczenia standardowej usługi biura numerów, czuwa, aby sposób uzyskania zgody wymaganej w ust. 1 oraz forma udzielania tej zgody były co najmniej równoważne ze sposobem uzyskania pierwotnej zgody, o której mowa w niniejszym paragrafie, oraz z formą tej pierwotnej zgody".

III – **Analiza**

18. Poprzez pytanie drugie sąd odsyłający zwraca się do Trybunału o wyjaśnienie, czy art. 25 ust. 2 dyrektywy o usłudze powszechnej, a w szczególności zasada niedyskryminacji, do której się on odnosi, sprzeciwia się temu, aby przedsiębiorstwo, któremu przedstawiono wniosek o udostępnienie danych osobowych jego abonentów, dokonywało, przy zwracaniu się do abonentów o zgodę, rozróżnienia w zależności od tego, w jakim państwie członkowskim jest świadczona usługa spisu abonentów lub biura numerów.

4 — *Staatsblad* 2004, nr 203; zwanego dalej „Bude".

19. Innymi słowy – czy można uzależnić uwzględnienie wniosku o udostępnienie, o którym mowa w art. 25 ust. 2 dyrektywy o usłudze powszechnej, od uzyskania szczególnej zgody abonenta, w przypadku gdy wniosek ten został złożony przez podmiot świadczący usługę telefonicznego biura numerów lub telefonicznego spisu abonentów w innym państwie członkowskim niż państwo miejsca zamieszkania abonenta?

20. Udzielenie odpowiedzi na powyższe pytanie wymaga nie tylko dokonania oceny przepisów art. 25 ust. 2 dyrektywy o usłudze powszechnej, lecz także przepisów art. 12 ust. 2 dyrektywy o prywatności i łączności elektronicznej.

21. Wprawdzie bowiem sąd odsyłający nie odnosi się do tego drugiego przepisu w ramach postawionego pytania prejudycjalnego, jednak przywołanie tego przepisu jest niezbędne, nie tylko dlatego, że chodzi o udzielenie użytecznej odpowiedzi, ale również dlatego, że zgodnie z brzmieniem art. 25 ust. 5 dyrektywy o usłudze powszechnej ust. 2 tego artykułu stosuje się „z zastrzeżeniem wymogów zawartych w przepisach wspólnotowych dotyczących ochrony danych osobowych i prywatności oraz, w szczególności, art. 12 dyrektywy [o prywatności i łączności elektronicznej]".

22. W pierwszej kolejności przypominam, że zgodnie z art. 25 ust. 2 dyrektywy o usłudze powszechnej państwa członkowskie zapewniają, aby wszystkie przedsiębiorstwa, które przydzielają numery telefoniczne abonentom, uwzględniały wszystkie, w granicach rozsądku, wnioski o udostępnienie – dla celów świadczenia publicznie dostępnych usług biura numerów i spisów abonentów – ważnych informacji na uczciwych, obiektywnych, zorientowanych na koszty i niedyskryminacyjnych warunkach.

23. Stwierdzić należy, że prawodawca Unii nie dokonał żadnego rozróżnienia w zależności od tego, czy wniosek o udostępnienie jest składany przez podmiot z siedzibą w kraju, czy też w innym państwie członkowskim, przy czym przedsiębiorstwa, które przydzielają numery telefoniczne abonentom, powinny uwzględniać „*wszystkie*, w graniach rozsądku, wymagania udostępnienia" [5].

24. Ponadto prawodawca sprecyzował wprost, że warunki rozpatrywania wniosków winny być „uczciwe" i „niedyskryminacyjne", co oznacza bezwzględnie, że nie może mieć miejsca żadna różnica w traktowaniu tych wniosków w zależności od tego, czy zostały złożone przez podmiot krajowy, czy też przez podmiot zagraniczny, o ile oczywiście wnioski te zostały należycie uzasadnione.

25. W drugiej kolejności należy odnieść się do brzmienia art. 12 dyrektywy o prywatności i łączności elektronicznej, który wymienia wprost warunki i zasady, na których dane osobowe abonentów, zebrane przez przedsiębiorstwo przydzielające numery telefoniczne, mogą zostać udostępnianie dla celów umieszczenia w spisie abonentów.

26. Trybunał dokonał interpretacji tego przepisu w wyroku z dnia 5 maja 2011 r., Deutsche Telekom [6], a interpretacja ta pozwoli mi w niniejszej sprawie na udzielenie sądowi odsyłającemu właściwej odpowiedzi.

27. We wspomnianej sprawie do Trybunału zwrócono się z pytaniem, czy Deutche Telekom, świadcząca usługę powszechną na terenie Niemiec, jest zobowiązana, w celu stworzenia spisu abonentów, do przekazania danych abonentów przedsiębiorstw trzecich dwóm spółkom konkurującym z nią na niemieckim rynku świadczenia usług biura numerów, GoYellow GmbH i Telix AG. W tamtej sprawie organ regulacyjny zobowiązał Deutche Telekom do przekazania takich informacji, w tym danych, co do których abonent lub jego dostawca wyrazili zgodę na ich publikację jedynie przez Deutsche Telekom.

5 — Podkreślenie moje.

6 — C-543/09, EU:C:2011:279.

28. Jedno z pytań zadanych Trybunałowi dotyczyło tego, czy takie przekazanie powinno być uzależnione od udzielenia przez abonenta ponownej zgody.

29. Trybunał odpowiedział na to pytanie przecząco i orzekł, że przedsiębiorstwo, które przydziela numery telefoniczne, nie jest zobowiązane do uzyskania ponownej lub szczególnej zgody abonenta, kiedy dane tego abonenta są przekazywane konkurującemu z tym przedsiębiorstwem dostawcy spisu abonentów w celu publikacji *takiego samego* spisu. Trybunał oparł tym samym swoją analizę na fakcie, że zgoda abonenta odnosi się do celu publikacji danych osobowych, a nie do tożsamości dostawcy.

30. Interesujące jest przyjęcie powyższego rozumowania Trybunału dla celów niniejszej analizy.

31. Po pierwsze, Trybunał oparł swoje wnioski na brzmieniu i celu art. 12 ust. 2 dyrektywy o prywatności i łączności elektronicznej [7]. Po dokonaniu wykładni funkcjonalnej i systemowej tego przepisu, Trybunał orzekł, że zgoda abonenta odnosi się nie do tożsamości dostawcy danego spisu abonentów, a *do celu publikacji danych w publicznym spisie abonentów*. Trybunał odrzucił tym samym interpretację, zgodnie z którą abonent miałby posiadać „prawo selektywnej decyzji" co do niektórych podmiotów świadczących usługi telefonicznego biura numerów lub telefonicznego spisu abonentów.

32. W pkt. 65 i 66 tego wyroku Trybunał orzekł, co następuje:

„65. […] Z powyższego wynika, że jeśli abonent został poinformowany przez przedsiębiorstwo, które przydzieliło mu numer telefonu, o możliwości przekazania jego danych osobowych przedsiębiorstwu trzeciemu, takiemu jak Deutsche Telekom, w celu ich opublikowania w publicznym spisie abonentów, i jeśli wyraził on zgodę na opublikowanie tych danych w takim spisie, w tym przypadku wydawanym przez tę spółkę, przekazanie tych samych danych innemu przedsiębiorstwu w celu ich opublikowania w drukowanym lub elektronicznym publicznym spisie abonentów lub umożliwienia uzyskiwania dostępu do takiego spisu za pośrednictwem usług biura numerów nie musi być ponownie przedmiotem zgody abonenta, pod warunkiem że dane, o których mowa, nie zostaną wykorzystane do celów innych niż te, dla których zostały zebrane w związku z ich pierwszym opublikowaniem. *Zgoda należycie poinformowanego abonenta na opublikowanie jego danych osobowych, o której mowa w art. 12 ust. 2 dyrektywy o prywatności i łączności elektronicznej, dotyczy bowiem celu tego opublikowania i obejmuje wszelkie późniejsze przetwarzanie tych danych przez przedsiębiorstwa trzecie działające na rynku publicznie dostępnych usług biura numerów i spisu abonentów telefonicznych, o ile przetwarzanie to służy temu samemu celowi* [8] .

66. Co więcej, jeśli abonent wyraził zgodę na przekazanie swych danych osobowych określonemu przedsiębiorstwu w celu ich opublikowania w publicznym spisie abonentów wydawanym przez to przedsiębiorstwo, przekazanie tych samych danych innemu przedsiębiorstwu w celu opublikowania publicznego spisu abonentów bez ponownego wyrażenia zgody przez tego abonenta nie może naruszać istoty prawa do ochrony danych osobowych, o którym mowa w art. 8 [K]arty [praw podstawowych Unii Europejskiej]".

33. W dalszej kolejności Trybunał odniósł się do nadzwyczaj jasnego brzmienia motywu 39 dyrektywy o prywatności i łączności elektronicznej [9].

7 — Wyrok z dnia 5 maja 2011 r., Deutsche Telekom (C-543/09, EU:C:2011:279, pkt 61, 62).

8 — Podkreślenie moje.

9 — Wyrok z dnia 5 maja 2011 r., Deutsche Telekom (C-543/09, EU:C:2011:279, pkt 63).

34. Przypominam, że w motywie tym prawodawca Unii wskazał, co następuje:

„Obowiązek informowania abonentów o celu(-ach) spisu abonentów, w których mają być umieszczone ich dane osobowe, powinien być nałożony na stronę zbierającą dane w celu takiego umieszczenia w spisie. W przypadku gdy dane będą mogły być przekazywane jednej lub więcej [spośród] osób trzecich, abonent powinien zostać poinformowany o takiej możliwości oraz o odbiorcy lub kategoriach możliwych odbiorców. Każde przekazanie danych powinno mieć miejsce tylko pod warunkiem, że dane nie zostaną wykorzystane do celów innych niż cele, dla których zostały zebrane. Jeżeli strona zbierająca dane od abonenta lub strona trzecia, której dane zostały przekazane, zamierza wykorzystać dane w innym celu, ponowna zgoda abonenta musi być uzyskana przez stronę zbierającą dane lub przez stronę trzecią, której dane zostały przekazane” [10].

35. W punkcie 63 wyroku z dnia 5 maja 2011 r., Deutsche Telekom (C-543/09, EU:C:2011:279), Trybunał orzekł zatem, że przekazanie danych osobowych osobom trzecim jest dozwolone, „pod warunkiem że dane nie zostaną wykorzystane do celów innych niż cele, dla których zostały zebrane”.

36. Po trzecie, Trybunał przywołał wyjątek od tej zasady, o którym mowa konkretnie w art. 12 ust. 3 dyrektywy o prywatności i łączności elektronicznej.

37. Zgodnie z tym przepisem „państwa członkowskie mogą wymagać, aby dla jakiegokolwiek celu publicznego spisu abonentów innego niż przeszukiwanie danych do kontaktu osób, na podstawie podania ich nazwiska oraz, w miarę potrzeb, minimalnej ilości innych danych identyfikacyjnych, wymagana była dodatkowa zgoda abonentów”.

38. Zdaniem Trybunału uzyskanie ponownej zgody abonenta jest zatem wymagane „[j]eżeli strona zbierająca dane od abonenta lub strona trzecia, której dane zostały przekazane, zamierza wykorzystać dane w innym celu” [11].

39. Chociaż wspomniany wyrok Deutsche Telekom dotyczył sytuacji o charakterze czysto krajowym, to uważam, że rozwiązanie przyjęte przez Trybunał w tym wyroku należy odnieść analogicznie do sytuacji transgranicznej, takiej jak sytuacja będąca przedmiotem sporu.

40. Moim zdaniem brak jest bowiem jakiegokolwiek szczególnego powodu uzasadniającego różnice w traktowaniu w zależności od tego, czy podmiot ma siedzibę w kraju, czy w innym państwie członkowskim, o ile zbiera on dane osobowe abonentów dla celów dokładnie identycznych z tymi, dla których zostały one zebrane w związku z ich pierwszym opublikowaniem. Niezależnie od siedziby operatora na terenie Unii świadczy on bowiem usługi telefonicznego biura numerów lub telefonicznego spisu abonentów w bardzo zharmonizowanych ramach prawnych, które pozwalają zapewnić poszanowanie wymogów w zakresie ochrony danych osobowych abonentów, co wynika szczególnie i bardzo jasno z art. 25 ust. 5 dyrektywy o usłudze powszechnej i art. 12 dyrektywy o prywatności i łączności elektronicznej.

10 — Podkreślenie moje.

11 — Wyrok z dnia 5 maja 2011 r., Deutsche Telekom (C-543/09, EU:C:2011:279, pkt 64).

41. W braku takiego uzasadnienia opartego na ochronie danych osobowych abonentów taka różnica w traktowaniu prowadziłaby do bezpośredniej dyskryminacji ze względu na przynależność państwową między podmiotami działającymi w tym samym sektorze. Stanowiłoby to poważne naruszenie ogólnej zasady prawa Unii [12] i przeszkodę dla realizacji zasady swobody świadczenia usług [13] gwarantowanej przez art. 56 TFUE [14].

42. Ponadto chodzi tu również o zagwarantowanie pełnej realizacji celów dyrektywy o usłudze powszechnej. W art. 25 tej dyrektywy prawodawca Unii nie kryje swojego zamiaru doprowadzenia do zagwarantowania usługi telefonicznego biura numerów mającej charakter nie wyłącznie krajowy, lecz prawdziwie transgraniczny, w celu zapewnienia, stosownie do art. 28 ust. 1 lit. b) wspomnianej dyrektywy, dostępu wszystkich użytkowników końcowych do wszystkich numerów w Unii.

43. O ile art. 25 ust. 2 tej dyrektywy ma bowiem pozwolić podmiotom świadczącym usługi telefonicznego biura numerów na dostęp do danych osobowych zagranicznych abonentów, to art. 25 ust. 4 wspomnianej dyrektywy powinien z kolei umożliwić użytkownikom końcowym dostęp do usług biura numerów w innym państwie członkowskim. Te dwa przepisy tworzą zatem całość pozwalającą na zagwarantowanie skutecznego dostępu wszystkim użytkownikom końcowym do wszystkich numerów w Unii.

44. Dzięki tym informacjom zatem, po pierwsze, jestem przekonany, że różnica w traktowaniu wniosku, jeżeli został on złożony przez podmiot mający siedzibę w innym państwie członkowskim niż państwo miejsca zamieszkania abonenta, jest niezgoda z treścią art. 25 ust. 2 dyrektywy o usłudze powszechnej i z art. 12 ust. 2 dyrektywy o prywatności i łączności elektronicznej, jeżeli dostawca ten zbiera dane osobowe abonentów dla celów dokładnie identycznych z tymi, dla których zostały zebrane w związku z ich pierwszym opublikowaniem.

45. W tych okolicznościach zatem przedsiębiorstwo takie jak Tele2, otrzymawszy wniosek o udostępnienie, nie może żądać dodatkowej i szczególnej zgody abonenta ani nawet dokonywać zmiany treści tej zgody w zależności od różnych państw członkowskich Unii.

46. Natomiast w momencie podpisywania umowy w sprawie abonamentu telefonicznego przedsiębiorstwo to powinno upewnić się, zgodnie z przepisami art. 12 ust. 1 dyrektywy o prywatności i łączności elektronicznej, interpretowanej w świetle motywów 38 i 39 tej dyrektywy, że abonent otrzymał jasne i precyzyjne informacje dotyczące celów i różnych aspektów przetwarzania jego danych osobowych, a w szczególności możliwości udostępnienia tych danych dostawcy usługi telefonicznego spisu abonentów lub telefonicznego biura numerów świadczącego usługi w innym państwie członkowskim niż państwo miejsca zamieszkania abonenta.

47. Po drugie, w świetle w szczególności interpretacji powyższych przepisów przyjętej przez Trybunał w wyroku z dnia 5 maja 2011 r., Deutsche Telekom (C-543/09, EU:C:2011:279), jest jasne, że różnica w traktowaniu wniosku w zależności od tego, czy został on złożony przez podmiot krajowy, czy przez podmiot zagraniczny, może być uzasadniona jedynie w przypadku, gdy dane te są przeznaczone do wykorzystania w innych celach, zwłaszcza gdy podmiot ten świadczy usługę odwrotnego wyszukiwania – wyszukiwania tożsamości w oparciu o podany numer telefonu.

12 — Zasada niedyskryminacji wyrażona jest w art. 21 ust. 2 Karty praw podstawowych, który stanowi, że w zakresie zastosowania traktatów zakazana jest wszelka dyskryminacja ze względu na przynależność państwową.

13 — W przeciwieństwie do twierdzeń Vodafone usługa spisu abonentów lub biura numerów mieści się bez wątpienia w zakresie stosowania postanowień traktatu gwarantujących swobodę świadczenia usług.

14 — Z utrwalonego orzecznictwa Trybunału wynika, że art. 56 TFUE wymaga wyeliminowania wszelkiej dyskryminacji usługodawców ze względu na ich przynależność państwową (wyrok z dnia 17 grudnia 2015 r., X-Steuerberatungsgesellschaft, C-342/14, EU:C:2015:827, pkt 48 i przytoczone tam orzecznictwo).

48. W niniejszej sprawie i na podstawie informacji zawartych na stronie internetowej EDA podmiot ten wydaje się świadczyć tę usługę. W tych okolicznościach, w przypadku gdy dane te są rzeczywiście przeznaczone do wykorzystania do celów innych niż cele, dla których zostały zebrane w związku z ich pierwszym opublikowaniem, Tele2 może moim zdaniem w pełni zasadnie zwrócić się do abonentów o szczególną zgodę na takie wykorzystanie ich danych.

49. W świetle ogółu powyższych rozważań stwierdzam w konsekwencji, że art. 25 ust. 2 dyrektywy o usłudze powszechnej i art. 12 dyrektywy o prywatności i łączności elektronicznej należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwiają się one temu, by przedsiębiorstwo, któremu przedstawiono wniosek o udostępnienie danych osobowych jego abonentów, przy zwracaniu się do abonentów o zgodę dokonywało rozróżnienia w zależności od tego, w jakim państwie członkowskim są świadczone usługi telefonicznego spisu abonentów lub telefonicznego biura numerów, pod warunkiem jednak, że dane te są przeznaczone do wykorzystania w celach dokładnie identycznych z tymi, dla których zostały zebrane w związku z ich pierwszym opublikowaniem.

50. Przedsiębiorstwo to powinno się zatem w momencie podpisywania umowy w sprawie abonamentu telefonicznego upewnić, że abonent otrzymał jasne i precyzyjne informacje dotyczące celów i różnych aspektów przetwarzania jego danych, a w szczególności możliwości udostępnienia tych danych w celu umieszczenia ich w spisie abonentów telefonicznych lub wykorzystania ich do świadczenia usług biura numerów w innym państwie członkowskim niż państwo miejsca jego zamieszkania.

IV – **Wnioski**

51. W świetle powyższych rozważań proponuję zatem Trybunałowi, by na drugie pytanie prejudycjalne przedstawione przez College van Beroep voor het bedrijfsleven (sąd apelacyjny ds. postępowania administracyjnego w sprawach gospodarczych, Niderlandy) odpowiedział następująco:

Artykuł 25 ust. 2 dyrektywy 2002/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie usługi powszechnej i związanych z sieciami i usługami łączności elektronicznej praw użytkowników (dyrektywa o usłudze powszechnej), zmienionej dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/136/WE z dnia 25 listopada 2009 r., i art. 12 dyrektywy 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 2002 r. dotyczącej przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej (dyrektywa o prywatności i łączności elektronicznej), zmienionej dyrektywą 2009/136, należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwiają się one temu, by przedsiębiorstwo, któremu przedstawiono wniosek o udostępnienie danych osobowych jego abonentów, przy zwracaniu się do abonentów o zgodę dokonywało rozróżnienia w zależności od tego, w jakim państwie członkowskim są świadczone usługi telefonicznego spisu abonentów lub telefonicznego biura numerów, pod warunkiem jednak, że dane te są przeznaczone do wykorzystania w celach dokładnie identycznych z tymi, dla których zostały zebrane w związku z ich pierwszym opublikowaniem. Przedsiębiorstwo to powinno się zatem w momencie podpisania umowy w sprawie abonamentu telefonicznego upewnić, że abonent otrzymał jasne i precyzyjne informacje dotyczące celów i różnych aspektów przetwarzania jego danych, a w szczególności możliwości udostępnienia tych danych w celu umieszczenia ich w spisie abonentów telefonicznych lub wykorzystania ich do świadczenia usług biura numerów w innym państwie członkowskim niż państwo miejsca jego zamieszkania.